

Les portes de les caixes i dels bancs, obertes de bat a bat

Diners sans i estalvis

Guardar els diners que ens sobren a casa, dins de les calces, ha quedat des de fa temps tan antiquat com ballar el xarleston. Avui qualsevol entitat financera, concretament les caixes d'estalvi, proposen prou ofertes com per a quedar-se sense ni una pesseta a la butxaca.

Pocs il·luminats saben en aquests moments què passa exactament en el món financer a l'estat espanyol. De tot l'embolic, una cosa és ben clara: les caixes han llançat una ofensiva sense precedents contra els bancs per tal d'aconseguir els estalvis dels clients. Els prolegdòmens d'aquestes noves batalles han superat de lluny la "guerra del passiu" entre les entitats bancàries de fa dos anys.

Fa pocs mesos, la societat d'estudis financers Spanish Banking Report (SBR) tirava més llenya al foc quan afirmava en una de les conclusions sobre la competitivitat entre entitats financeres espanyoles que "les caixes havien superat en rendibilitat els bancs" després de concloure un meticulós seguiment dels balanços dels principals grups bancaris de l'estat espanyol. Entre els comentaris dels especialistes que havien elaborat aquest informe n'hi havia un que pot ser la clau de l'actual situació de privilegi de les caixes respecte als bancs pel que fa a la captació de nous clients. "Les caixes han sabut aguantar l'empenta de la banca en el seu intent d'augmentar els depòsits de la seua clientela fins a l'extrem que li han arrabassat més d'un punt en la quota de mercat en el capítol de recursos aliens", segons assegurava un d'aquells tècnics. La irresistible expansió de les grans caixes d'estalvis és un fet irrefutable. L'any passat, al mes de novembre, la Caixa de Catalunya va comprar el Banco de la Exportación, ben implantat al País Valencià, per 6.000 milions de pessetes.

L'operació de "desbancar els bancs" iniciada per les caixes ja feia mesos que havia començat. Caja Madrid, al mes d'abril del mateix any, controlava el Banco de Crédito i Ahorro, seguint els mateixos passos que la supercaixa catalana, que també havia comprat temps abans la xarxa del Banco de las Islas Canarias. La

mateixa "Caixa" ha continuat enguany la seua estratègia expansiva fins arribar, el mes de maig, al tancament de l'operació de compra d'Isbanc. L'ampliació donarà a la caixa catalana la possibilitat de crear una nova línia financera sota la societat Caixabanc, amb 100 oficines que oferiran set divisions de serveis diferents: comercial, negocis, immobles, assegurances, serveis financers, serveis domèstics i el negoci tradicional, és a dir, l'estalvi.

Amb el vent de cara, més quota de mercat, més depòsits, més ingressos per comissions i més cartera de valors, i, doncs, amb més beneficis globals, és normal que per a la totalitat dels executius i responsables de les caixes d'estalvis l'any passat haja estat "l'any del dolç raïm", com el qualificava personalment l'actual president de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis (CECA), Braulio Medel. El bon any 91 sembla la contrapartida comptable de l'any d'abans, 1990, en què els resultats van ser prou minsos. Entre un exercici i l'altre, les caixes van obtenir un fabulós i sorprenent 30% d'increment de beneficis abans d'impostos, i van passar de 208.000 milions, l'any 1990, als 270.000 milions un any després.

Pel que fa al cas particular de les caixes catalanes, la seua quota de mercat ha augmentat considerablement durant els últims cinc anys. En aquest període de temps, l'increment de clients ha representat l'obertura de quinze nous comptes per cada cent clients, i han arribat als 6,78 bilions de depòsits. Tan sols durant el 1991, l'augment del passiu de les caixes (depòsits a la vista i remunerats) va arribar als 800.000 milions de pessetes. La "Caixa", tota sola, es va apuntar 557.000 milions, dues terceres parts llargues del total d'aquest augment de clientela.

Les caixes valencianes també han tingut una dinàmica semblat a la de les

seues veïnes al nord. Els seus actius van assolir, per primera vegada en la història, els 2,2 bilions de pessetes. Les dos supergrans, respectivament fusionades fa poc (Bancaixa i CAM), acaparen la part més important, mentre que les més petites (Carlet, Ontinyent i Sagunt) mantenen, amb menors beneficis, una alta rendibilitat. Excel·lents resultats si es miren dins del context del País Valencià. Comparant-los amb el total dels actius controlats per les entitats financeres a l'estat espanyol, la part valenciana tan sols representa el 7,7%. No obstant això, també en la prova fde força mantinguda darre-

rament entre caixes i bancs, les entitats d'estalvi valencianes han pres la davanterra als seus adversaris bancaris. La Generalitat valenciana publicava el passat mes d'abril les conclusions d'un estudi en què l'increment total del negoci de les caixes va ser de 36.111 milions, més de 4.000 milions que la xifra prevista per al final de l'exercici.

ELS BANCS PERDEN TERRENY

Mentrestant, els bancs, que travessen una crisi internacional i són els principals afectats per la política dels "diners

cars i escassos" del ministre Carlos Solchaga, suporten malament aquests temps de canvis radicals. Els primers signes no han tardat a aparèixer. El marge financer bancari durant el primer semestre d'enguany va abaixar un 3,65% i alhora els beneficis totals només van superar d'un any a l'altre un 0,6%.

Traduït en pessetes, la caiguda del negoci va representar per als bancs una pèrdua de 1,22 bilions de pessetes en concepte de depòsits de clients entre maig del 91 i maig del 92, segons els càlculs del Consell Superior Bancari, publicats l'estiu passat.

Però, la situació no és tan negra per als soferts bancs com es pot pensar. Els més grans, Santander, Central-Hispano, Bilbao Vizcaya i Popular, malgrat els greus inconvenients inherents als alts tipus d'interès practicats pel Banc d'Espanya, van tancar l'exercici 1991 amb resultats prou satisfactoris. Globalment, aquest grup bancari capdavanter va augmentar un 15,1% els seus beneficis. Els més petits, és clar, suportaren modestament l'any de les vaques magres.

Enguany, la tendència no sembla que haja de canviar de signe i el creixement promet ser més aviat escàs. En complir-se el primer trimestre d'aquest exercici, els beneficis totals dels bancs arribaren a la xifra de 138.000 milions, dels quals 106.719 pertanyen als bancs privats estatals, 24.003 a la banca pública i els 7.449 milions restants van anar a parar als caixos prou buits de la banca estrangera.

Aquests comptes, elaborats pel Consell Superior Bancari, assenyalen, però, que alguns bancs van trobar-se amb les mans buides al final dels tres primers mesos d'enguany. I a vegades amb perillous números vermells en les seues comptabilitats. Aquest va ser el cas del Banco Ibercop, amb 433 milions en el deure, i del Banco Europeo de Finanzas, amb pèrdues de 424 milions.

En relació amb l'estancament de les entitats bancàries, dos experts en temes financers, Isidre Fainé, director general adjunt executiu de la "Caixa", i Robert Tornabell, membre de la prestigiosa escola ESADE, aconsellaven alhora, en una recent entrevista al diari *La Vanguardia*, que "la banca ha de convertir les seues oficines en vertaders punts de venda dels seus productes", precisament per a eliminar barreres entre la societat i els clients, punt de què actualment tenen cura, sense esmerçar-hi gaires esforços, les caixes d'estalvi.

A més dels problemes externs, els

Empresaris dins de les caixes

Des de la compra del cotxe fins al compte infantil, passant per crèdits per a la compra d'obres d'art, tot és possible avui per a qualsevol client de les caixes d'estalvi, entitats cada vegada més semblants als tradicionals bancs en qüestions de productes financers destinats al consum.

El vehicle. Es poden demanar crèdits per a la compra d'un vehicle, generalment d'un preu per sota els quatre milions de pessetes, amb la cobertura del 90% del valor total. Els tipus d'interès més corrents per aquests tipus de crèdits se situen al voltant del 16%. Solen ser més elevats (fins al 18%) perquè s'hi inclouen les comissions d'obertura, la de tramitació i la d'estudi. L'amortització es fa normalment en un període màxim de 4 anys.

Algunes caixes han arribat a oferir un crèdit per la totalitat del valor del cotxe o motocicleta, amb una amortització entre els tres i els cinc anys amb pagaments mensuals.

La nòmina per davant. Es tracta d'un crèdit destinat a tots els clients titulars d'una nòmina. Es poden trobar ofertes generoses que fins i tot proposen cinc vegades l'import de la nòmina com a crèdit immediat. El tipus d'interès sol ser del 15% per a un termini màxim d'amortització de tres anys amb pagaments mensuals.

La vivenda per a qui la paga. El crèdit per a l'accés a la propietat, concretament per a la compra de la primera vivenda, és un dels productes més atractius de les caixes d'estalvis. Actualment, les ofertes més comunes cobreixen fins al 80% de la transacció de l'immoble. Si es formalitza amb garantia personal el termini d'amortització no supera mai els 10 anys. Si s'acorda un compromís d'hipoteca com a garantia, llavors l'amortització pot arribar fins als 20 anys.

Els interessos per als crèdits amb garantia personal oscil·len entre el 15% i el 16% i no superen mai el 13% si hi ha garantia hipotecària.

L'art d'estalviar. Comprar el quadre del pintor que més ens agrada, ja no és un luxe per alguns privilegiats. Avui, els *creditaris* proliferen en les diferents caixes d'estalvi. Per a l'adquisició d'antiguitats la cobertura sol ser del 80%, mentre que per la compra de pintures i escultures el sostre no supera el 70%. Els tipus d'interès més habituals són del 15% per a terminis

d'amortitzacions de sis mesos i del 16% quan es torna el crèdit com a màxim als cinc anys. És obligatori presentar la factura inicial de compra dels objectes d'art sotmesa normalment a l'estudi d'un expert en art de l'entitat creditícia.

Com més jove millor. Gairebé totes les caixes disposen d'opcions de comptes corrents o d'estalvi per als més joves. Un dels requisits per a gaudir del avantatge d'aquests serveis és no tenir més de 18 anys. El saldo mínim exigít és per regla general de 15.000 pessetes. Els interessos són d'aproximadament del 7% i es paguen mensualment. No s'hi cobra cap tipus de comissions. Un altre producte

bancs encara han d'avançar molt en aspectes tan importants com ara l'atenció al client. En la llista europea, els bancs de l'estat espanyol es troben sovint a la cua en aquests temes. Quant a la protecció dels clients, per exemple, les societats bancàries d'aquesta banda dels Pirineus ocupen l'últim lloc perquè, entre altres coses, a l'hora de possibles fallides dels bancs tan sols es garanteixen 1,5 milions dels depòsits per client.

Pel que fa a l'ús dels serveis bancaris, també tenen mala nota els bancs del territori estatal. Un de cada cent adults ha subscrit un pla de pensions, mentre que a Europa més del 15 o el 20% de la població adulta n'ha subscrit un. Encara estan molt lluny els clients bancaris espanyols, segons les estadístiques més recents, dels clients suïssos, que són, de bon tros,

semblant destinat als més joves és el compte d'estalvi per a edats entre els 18 i els 25 anys. A vegades els titulars d'aquestes impacions es poden beneficiar de beques per a estudiar idiomes a l'estranger o realitzar pràctiques en algun dels serveis de l'entitat financera.

Empresaris en caixes. Des del començament del 1992, les principals caixes d'estalvi del Principat i del País Valencià han iniciat un programa de captació de clients del sector empresarial. Els serveis que ofereixen estan especialitzats en la gestió de tota classe d'operacions. Les oficines que operen ara en aquest nou sector disposen de personal altament qualificat per a tractar temes empresarials, que està disponible 24 hores al dia.

N. A.

els que més comptes bancaris obren, o dels anglesos, que, comparats amb la resta dels europeus, són els que mantenen els saldos més elevats en els seus depòsits corrents o remunerats (estalvi a curt, a mig i a llarg termini).

La banca europea serveix com a model de les noves tendències dels serveis tant bancaris com de les caixes d'estalvi. Fins ara, el negoci dels bancs, en què no tenien competència, es limitava a acceptar depòsits, concedir préstecs i comercialitzar alguns productes. Com recomanen Fainé i Tornabell, en el futur els bancs han de vendre més els seus productes, amb una mentalitat més comercial que administrativa. S'han acabat, sembla, els temps en què esperaven de manera passiva els fons, ara hauran d'anar a cercar-los.

Els que treballen en els diferents departaments de màrqueting dels bancs i caixes coneixen de sobres les dificultats que hi ha avui per a trobar un producte original que pugui atraure la clientela. El seu camp és molt limitat. Per moltes voltes que facen, totes les novetats han d'eixir dels dos serveis exclusius tradicionals que limiten l'activitat de les entitats financeres pels particulars: dels comptes corrents o dels crèdits al consum. El client va a la caixa o al banc a portar diners o a traure'n.

Avui hi ha fons d'inversió barrejats amb un compte corrent o crèdits hipotecaris fins a cinquanta anys de termini, oferts per una de les caixes catalanes d'estalvi.

La vivenda, com a principal inversió de les famílies, és un dels punts on més han insistit caixes i bancs. L'objectiu és clar: captar els joves mitjançant els comptes-vivenda, amb avantatges fiscals a l'hora de formalitzar la declaració de la renda anual i amb interessos entre el 5% i el 10%, difícils de trobar en altres impositcions.

A més, el públic infantil és, des de fa poc, un dels principals objectius de la captació de fons aliens. Algunes opcions juguen fins i tot amb compromisos de futur laboral entre l'entitat i els clients. Un jove titular d'un compte d'estalvi o corrent, podrà, si vol, fer pràctiques professionals en acabar la carrera en algun servei de l'empresa financera.

Neus Aiguadé

Operacions amb clients

	Bancs				Caixes d'estalvis			
	Estructura (b)		Rendiment/cost		Estructura (b)		Rendiment/cost	
	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991
Total crèdits en ptes. (a)	100,0	100,0	15,86	15,62	100,0	100,0	13,76	14,06
Sector privat	84,9	81,5	16,83	16,91	77,0	76,2	14,69	15,01
Sector públic	11,0	13,8	11,54	11,02	19,9	19,8	11,15	11,69
Morosos	2,7	8,4	4,67	4,67	3,0	3,8	7,15	7,17
Total recursos de clients (a)	100,0	100,0	8,19	8,34	100,0	100,0	7,38	7,66
Depòsits sector privat	65,4	66,9	7,45	7,78	73,8	76,0	6,14	6,67
Depòsits sector públic	7,8	7,1	7,08	6,00	5,5	4,5	8,12	7,70
Cessions temporals	19,8	18,8	10,84	10,83	16,6	15,3	12,04	11,86

Font: Banc d'Espanya

(a) Inclou cartera de renda fixa

(b) L'estructura està calculada en percentatge sobre el total del balanç